

JANAKKALA
Kodjalan kylänpaikka
Arkeologinen tarkkuusinventointi
Alikartanontien eteläpuolella
2025

Juuso Koskinen

Tilaaaja: Janakkalan kunta

Sisältö

Perustiedot	4
Kartat	3
Tarkkuusinventointi.....	4
Tulos	5
Lähteet	5
Tutkittu linja vanhoilla kartoilla	6
Kuvia tutkitun linjan maastosta.....	8
Rakenteet.....	9
Koekuopat ja löydöt	11

Kansikuva: Kuvassa oikealla Alikartanontie. Ehjää muinaisjäännöstä todettiin risteyksen takaa alkaen.

Perustiedot

Alue: Noin 490 m pitkä suunnitellun tienlevennyksen linja, Janakkalan Alikartanontien eteläreunalla, Harvialantien ja rautatien välillä, osin kyläpaikalla Kodjala (Koljala) (mj-tunnus 1000012255).

Tarkoitus: Selvittää onko suunnitellun tienlevennyksen kohdalla muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä.

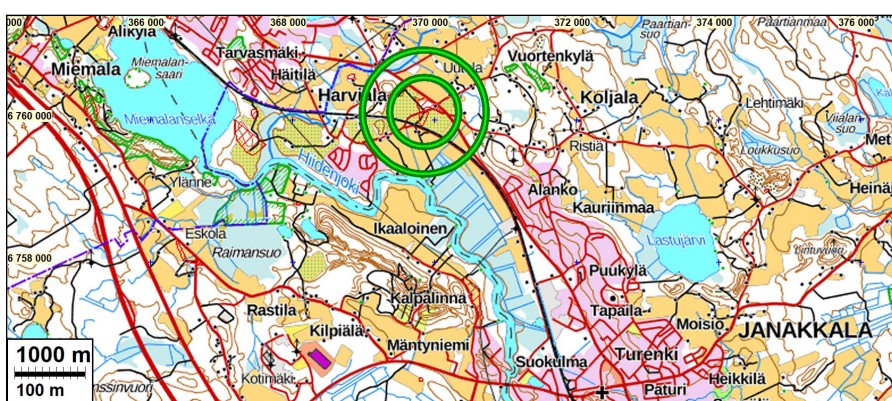
Maastotyö: 16.-17.9.2025

Tilaaja: Janakkalan kunta

Tutkimukset: Lesell inventointi 2008, Tiainen inventointi 2020–2021, Sepänmaa & Soisalo tarkkuusinventointi 2021 ja Koskinen tarkkuusinventointi 2022.

Tekijä: Juuso Koskinen

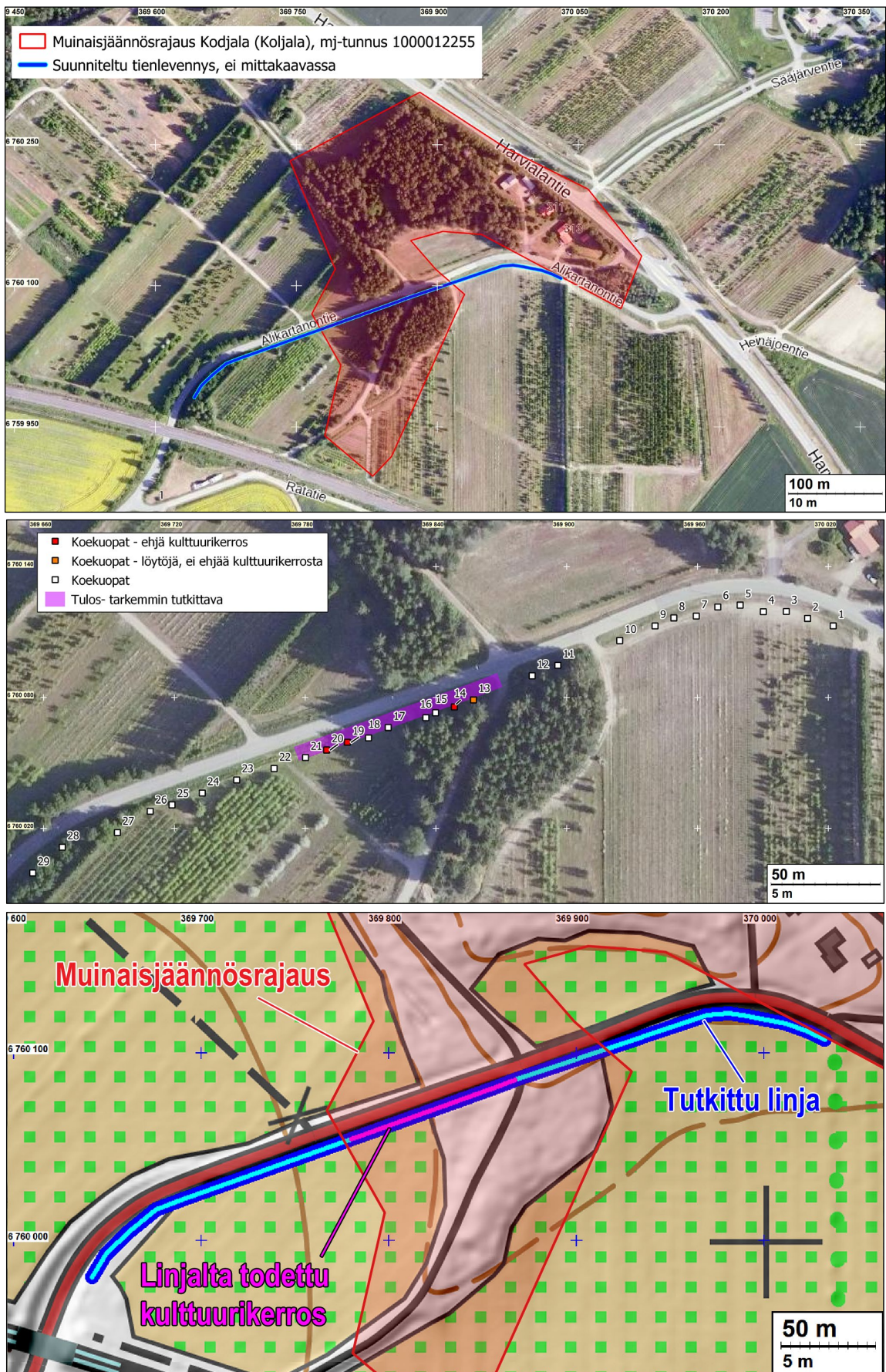
Tulos: Suunnitellun tienlevennyksen kohdalla on kiinteää muinaisjäännöstä katkeilevana kulttuurikerroksena noin 85 m matkalla linjan keskikohdilla olevan nimettömän tien ja Alikartanontien risteykseltä lounaaseen päin.

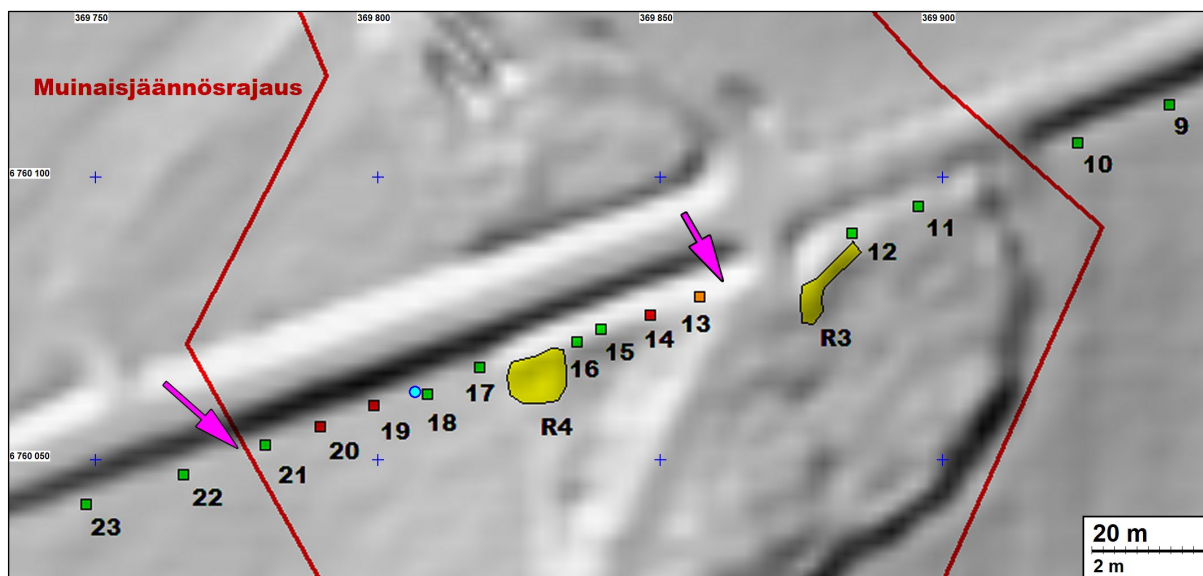
Tutkimusalueen sijainti.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Paikannukset on tehty noin 3 cm tarkkuuteen pystyvällä satelliittipaikannuslaitteella. Maasto- ja peruskartat sekä ilmakuvat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 10/2025. Nämä ja laserkeilausaineiston visualisoinnit ovat em. koordinaatiston pohjois-eteläsuunnassa 0°/360°, eli koordinaatiston karttapohjoinen on kartassa ylhäällä. Vanhojen peruskarttojen otteet ovat KKK-koordinaatiston ao. kaistan mukaisessa pohjoissuunnassa. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 10/2025. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ja muu materiaali sekä raportin kantadokumentti ovat digitaalisia. Ne ovat tallessa Mikrolin Oyj:n palvelimella ja sen varmuuskopioilla, kaikki fyysisesti Suomessa, eri paikoissa. Kuvaaja: Juuso Koskinen, ellei toisin mainita.

Kartat

Kartassa sinipunaisella viivalla linjaosuus, jossa on katkeilevasti säilynyttä, kiinteäksi muinaisjäännökseksi katsottavaa ehjää kulttuurikerrosta.

Kartassa koekuopat neliöillä, **punaisella**: koekuopat, joissa todettiin ehjää muinaisjäännöskerrosta, **oranssilla**: koekuoppa, jossa oli muinaisjäännökseen liittyviä löytöjä, mutta ei ehjää muinaisjäännöskerrosta, **vihreällä**: koekuopat, joissa ei ollut löytöjä tai ehjää muinaisjäännöskerrosta. **Sinipunaisilla** nuolilla linjaväli, jossa on katkeilevasti säilynyttä, kiinteäksi muinaisjäännökseksi katsottavaa, ehjää kulttuurikerrosta. **Keltaisella** rakenteet R3, eli 1800-lopulla käytössä olleen rakennuksen kivijalka (ei arkeologisesti suojeltu) ja R4, eli mahdollisesti kiinteään muinaisjäännökseen liittyvä pyöreä kuoppa. Mahdollisesti säilytyskuoppa tai esimerkiksi kellarin jäännös.

Tarkkuusinventointi

Janakkalan Harvialassa kulkevan Alikartanontien varteen suunnitellaan kevyen liikenteen väylää osana Harvialan kartanon alueelle laadittavaa asemakaavaa. Suunniteltu väylä kulkee osin historiallisen ajan kyläpaikalla Kodjala (mj.rek. 100001225), joka on kiinteä muinaisjäännös. Levennystä on suunniteltu aikaisemmin tien pohjoispuolelle, jossa sen linja tutkittiin tarkkuusinventoinnissa 2022 (Koskinen). Tutkimuksessa todettiin linjalla olevan muinaisjäännökseksi katsottava rakenne ja ehjää kulttuurikerrosta, yhteensä mahdollisesti noin 90 m matkalla. Nyt tienlevennystä suunnitellaan tien eteläpuolelle. Hämeenlinnan kaupunginmuseum, eli alueellinen vastuumuseum, antoi hankkeesta lausunnon (11.08.2025: KHVM/221/2025), jonka mukaan myös eteläpuolelle suunnitellun tienlevennyksen kohdalla mahdollisesti säilyneet muinaisjäännöskerrokset piti selvittää tarkkuusinventoinnilla ja koekuopituksella. Tutkimuksen maastotyön teki Juuso Koskinen 16.-17.9.2025, työn kannalta hyvissä olosuhteissa. Yhtenä päivänä maastossa oli apuna Tomi Kuljukka.

Kyläpaikan historia, muinaisjäännöksen tutkimushistoria ja maankäytön historia on käyty läpi jo vuonna 2022 laaditussa ja aiemmissa raporteissa (ks. lähteet) eikä niitä tässä raportissa toisteta. Olennaisista vanhoista kartoista on kuitenkin raportissa otteet.

Alikartanontien eteläpuolelle suunnitellun levennyksen linja alkaa lännessä rautatien alitusluiskalta ja päättyy idässä kiinteistörajalle, jonka kohdalla on maastossa korkea kuusialta ja etelään taimipuutarhan alueelle vievä hiekkatie. Linja on noin 420 m pitkä, ja se kulkee suurimmaksi osaksi taimiviljellyn peltomaan reunalla. Keskellä on noin 100 m melko tiheää metsää, jonka kohdalla on Alikartanon tieltä etelään risteävä nimetön asfalttipäälysteinen tie. Länsipäässä linja kulkee noin 60 m matkan yllä mainitun alitusluiskan pusikoituneessa täyttömaavallissa.

Linjalle kaivettiin lapioilla sekä lastoilla 29 koekuoppaa ja se käytiin läpi metallinilmaisimella. Koekuopista valokuvattiin ne, joissa todettiin joko ehjää muinaisjäännöstä tai merkkejä sellaisesta. Lisäksi muutamista

koekuopista otettiin tutkitun linjan maaperää havainnollistavat esimerkkikuvat. Esinelöydöt kuvattiin paikan päällä ja laitettiin takaisin kuoppiinsa täyttömaan mukana.

Kolmessa koekuopassa (14, 19 ja 20) todettiin sekoittuneiden pintamaiden alla mahdollisia tulisijojen purkumaita, eli kiinteäksi muinaisjäännökseksi katsottavaa ehjää kulttuurikerrosta. Metsään kaivetusta koekuopasta 14 löytyi kulttuurikerroksen lisäksi myös vihreää ikkuna-, astia- ja pullolasia sekä kaksi palaa punasavikeramiikkaa, joista toisessa oli 1500–1600-luvuille ajoittuvaa rihlauskoristelua. Toisessa metsään kaivetussa koekuopassa (13) oli useita esinelöytöjä, jotka liittyivät todennäköisesti muinaisjäännökseen, vaikka ehjää kulttuurikerrosta ei kuopassa ollut. Löydöt olivat vihreä astialasin pala, takonaula ja pala fajanssiasiaa, jotka yleistyivät Ruotsin valtakunnassa 1700-luvulla. Metsän länsipuolelle peltoon kaivetuista koekuopista 19 ja 20 löytyi mahdollisen tulisijan purkukerroksen lisäksi kuonaantunutta savea ja kaksi palaa tiiltä tai palanutta savea. Pellon pintamaasta, noin 8 m koekuopalta 19 länteen, löytyi kappale sulanutta lyijyä. Löydöt viittaavat siihen, että paikalla on mahdollisesti ollut paja tai sitten kovassa kuumuudessa palanut rakennus.

Linjavälillä oli myös maan päälle näkyvä rakenne, kuoppa R4, joka voi mahdollisesti olla muinaisjäännökseksi katsottava säilytyskuoppa. Alikartanontien ja nimettömän tien risteyksen itäpuolella oleva R3 on leikatuista ja poratuista kivistä tehty rakennuksen perusta, joka on hyvin todennäköisesti vuoden 1884 mitaukseen perustuvalla senaatin kartalle merkityn rakennuksen kivijalka. Rakennustekniikkansa perusteella se vaikuttaa myös olevan rakennettu vasta 1800-luvun loppupuoliskolla, eikä se siis ole muinaisjäännös.

Tulos

Muinaisjäännöshavainnot alkoivat noin Alikartanontien ja nimettömän tien risteykseltä, päättyen noin 85 m risteykseltä lounaaseen. Tällä linjavälillä on siis pintamaiden peittämänä kiinteäksi muinaisjäännökseksi katsottavaa ehjää kulttuurikerrosta. Jos tien levennys tälle linjavälille rakennetaan, ja muinaisjäännökset pitää tutkia siitä pois, on tutkimus järkevintä tehdä niin, että siinä vaiheessa, kun puut on linjalta kaadettu ja viety pois, poistetaan pintamaat kaivinkoneella arkeologin valvonnassa ja ohjauksessa, minkä jälkeen esille saadut muinaisjäännökset kaivetaan käsityökaluin pois arkeologisena kaivauksena. Tutkimuksessa havaitut kulttuurikerrokset ovat nykyisen muinaisjäännöskisteriin merkityn kohderajauksen sisällä, eikä rajausta tarvitse muuttaa.

25.11.2025

Juuso Koskinen, Mikroliitti Oy

Lähteet

Alanen, T. & Kepsu, S. 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. SKS.

Avander, N. 1702. Uthi Nyhland Taswastehus Lähn nedre Hållola härad och Mästälä Sochn består Kåddiala byy. Kansallisarkistolla H89a:20/1-2.

Koskinen, J. 2022. Janakkala Alikartanontie - arkeologinen tarkkuusinventointi suunnitellun kevyenliikenteenväylän kohdalla historiallisen ajan kyläpaikalla Kodjala. Mikroliitti Oy.

Lesell, K. 2008. Janakkala Harviala – Asemakaava-alueen inventointi. Museovirasto.

Peruskartta, 2131 12, 1962, 1976, 1982, 1989. Maanmittauslaitos.

Senaatin kartta. Rivi XIV, lehti 28, 1884. Maanmittauslaitos.

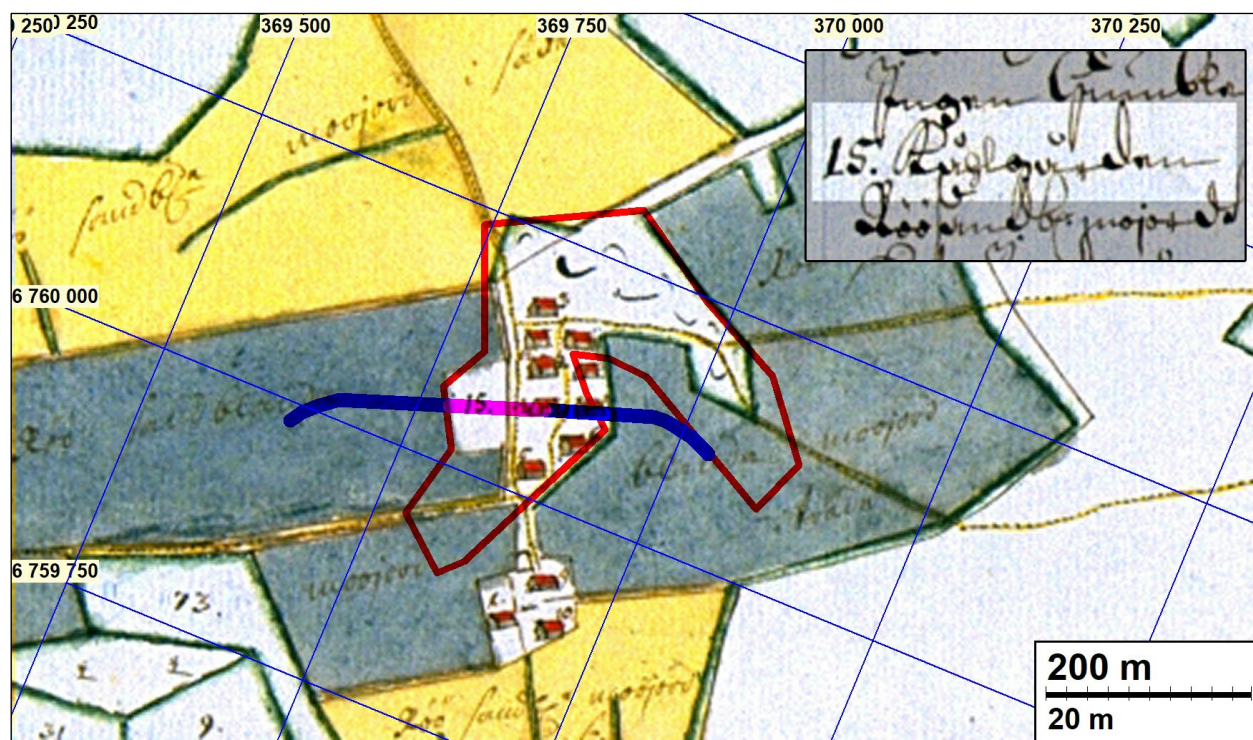
Sepänmaa, T. & Soisalo, J. 2021. Janakkala Harviala - Kartanoalueen asemakaavan itäosan arkeologinen inventointi. Mikrolitti Oy.

Tiainen, T. 2021. Harvialan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy.

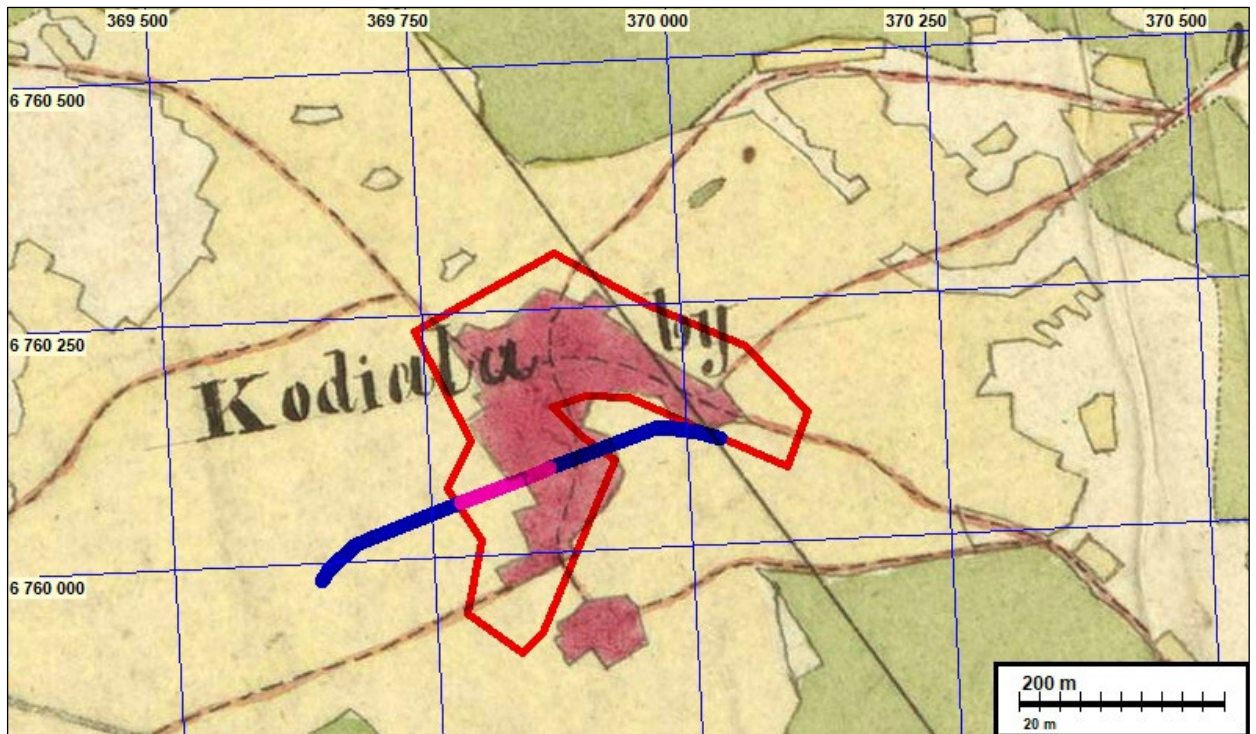
Vanajan pitäjänkartta. 1840-luku. Maanmittauslaitos. Kansallisarkistolla 2131 12 la.* -/-.

Tutkittu linja vanhoilla kartoilla

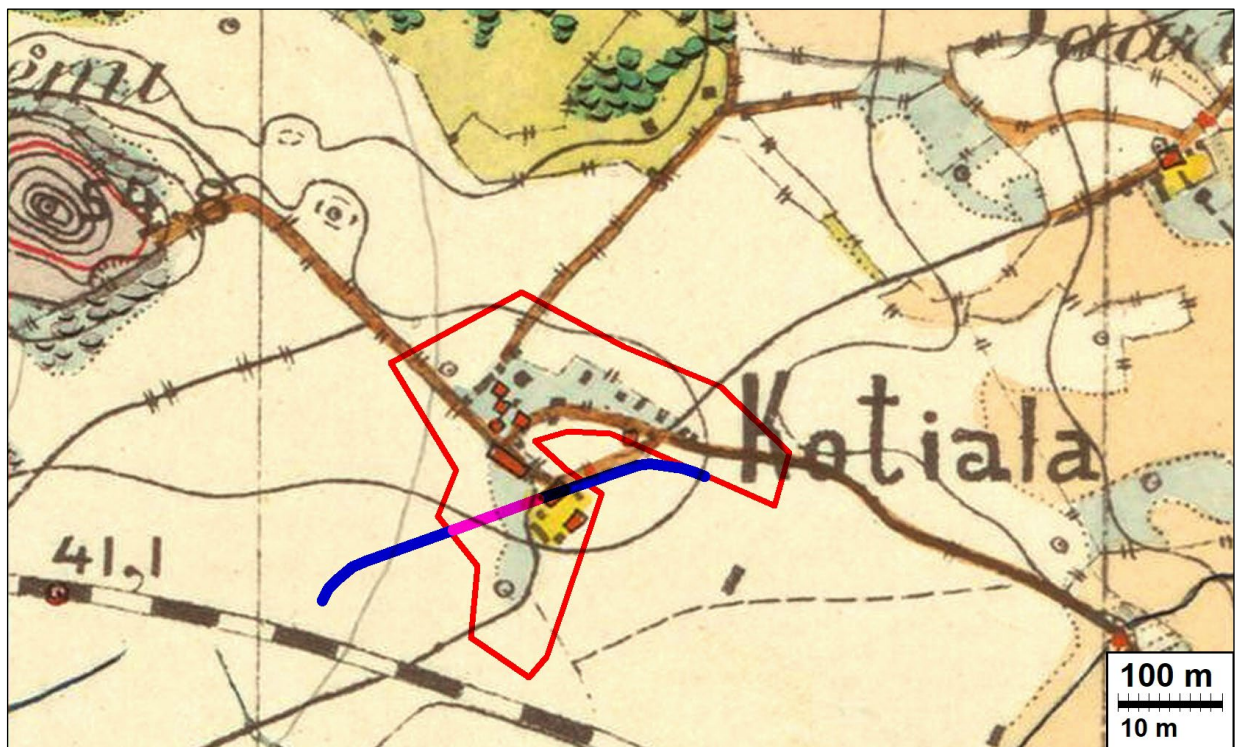
Vanhojen karttojen otoksien päälle on piirrettyinä punaisella muinaisjäännöksen Kodjala (mj.rek. 100001225) muinaisjäännösrajaus, sinisellä tutkittu linja, ja sinipunaisella linjan osuus, jolta ehjää kulttuurikerrosta todettiin.

1702 maakirjakartalla ehjien kulttuurikerroksien linjaosuus paikantuu Kodjalan kylätontille. Itäpuolisko siitä talon nro 1, Kanalan, kohdille, länsipuolisko numerolla 15 merkitylle tilukselle. Oikeassa ylänurkassa maakirjan nro 15 teksti: Kå[.]lgården, kaalimaa?

1840-luvulla laaditulla pitäjänkartalla ehjien kulttuurikerroksien linjaosuus paikantuu kylätontille itäpäästään, muu osa keltaisella merkittyyn peltomaahan.

Vuoden 1884 mittaukseen perustuvalla senaatin kartalla kulttuurikerroshavaintojen linjaosuus paikantuu sinisellä merkittyyn metsämaahan ja valkoisella merkittyyn peltoon. Aivan itäpäästään linjaosuus on pihapiirin tienoilla. Kartalle on merkitty sijainniltaan, asennoltaan ja laajuudeltaan kivijalkaan R3 sopiva rakennus.

Kuvia tutkitun linjan maastosta

Vasemmallla: Suunnitellun tienlevennyksen linjan itäpää länteen kuvattuna. *Oikealla:* Linjan itäpään taimipellon reuna länteen kuvattuna, koekuopan 5 tasalta.

Vasemmallla: Alikartanontien ja nimettömän tien risteys linjan keskivaiheilla, itään kuvattuna. *Oikealla:* Kuva samalta tasalta länteen. Muinaisjäännöshavainnot alkoivat kuvassa näkyvän metsän reunalta.

Vasemmallla: Linjan länsipään taimipeltoa. Noin nuolen kohdalla sen linjaosuuden länsipää, josta muinaisjäännöshavainnot saatiin. Kuva itään. *Oikealla:* Linjan länsipää lounaaseen kuvattuna.

Rakenteet

Rakenne 3. Rakennuksenperustus, joka näkyy maastossa noin 3 x 8 m laajuisena, suorakaiteen muodossa. Lounaispäästään muoto leviää maakasaksi, mahdolliseksi purkumaakasaksi. Leikatuista ja poratuista kivistä tehtyä jalkaa on näkyvissä kaakkoisreunalla, minkä perusteella rakenne on myöhäinen, todennäköisesti 1800-luvun loppupuoliskolta. Nykyisen tien puolella rakenteen reuna on maanpeitossa. Rakenteen keskellä on halkaisijaltaan noin 2 m maakasa, jonka pinnassa näkyy tiiliä ja kiviä, eli todennäköinen tulisijan jäännös. Vuoden 1884 mittaukseen perustuvalla senaatin kartalla on merkittynä rakennus, joka sopii hyvin tähän jäännökseen muotonsa, sijaintinsa ja asentonsa perusteella.

Vasemmalla: Rakenne R3 itänurkalta länteen kuvattuna. Nuolen kohdalla tulisijanjäännös.
Oikealla: Rakenne luoteeseen kuvattuna. Mitta kivijalan kohdalla. Nuolen kohdalla tulisijanjäännös.

Vasemmalla: R3:n kivijalkaa. Mitta samalla kohtaa kuin edellisessä kuvassa.
Oikealla: R3:n tulisijanjäännös mitan kohdalla. Kuva luoteeseen.

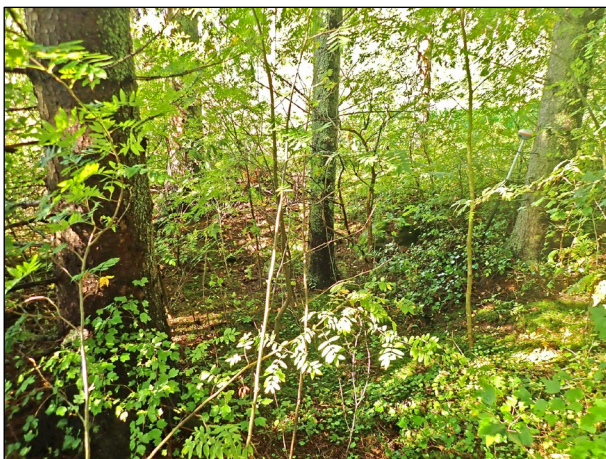

Vasemmalla: Maastossa maavallina näkynyt R3:n lounaispää koilliseen kuvattuna. *Oikealla:* R3 nuolien välissä metsässä. Kuva nimettömältä tieltä koilliseen. Taka-alalla Alikartanontie.

Rakenne 4. Epämääräisen pyöreähkö ja loivareunainen kuoppa, joka on halkaisijaltaan noin 5 m ja keskellä syvimmillään noin 60 cm. Kuopan keskelle kaivettiin koepisto, jossa ei ollut hiiliä. Siinä näkyi 35 cm mullansekaista hietaa, jossa oli iso tiilenkappale. Hiilihauta se ei siis ole, mutta mahdollisesti se voisi olla kylänpaikkaan liittyvä säilytyskuoppa tai peitelty kellarikuoppakin. Vuoden 1702 maakirjakartalla kohta on kylätontilla, Kanalan talon ja mahdollisesti kaalimaaksi merkityn tiluksen rajamailla. 1840-luvun pitäjänkartalla ja vuoden 1884 mittaukseen perustuvalla senaatin kartalla kohta on kylätontin reunamilla.

Vasemmalla: R4 nuolen kohdalla metsässä. Kuva Alikartanontieltä. *Oikealla:* R4:n vallia Alikartanontieltä päin kuvattuna. Nuolen kuopan keskikohta.

Vasemmalla: R4 Alikartanontielle päin kuvattuna. *Oikealla:* R4:n keskelle kaivettu koepisto, jossa oli hiekaista multaa, seassaan kaksi kappaletta tiiltä.

Koekuopat ja löydöt

KK1, 0–30 cm kyntökerros, 30–50 cm hiekka. Hiekka todennäköisesti paikalle tuotua.

KK2, 0–30 cm kyntökerros, 30–40 cm sama hiekka, kuin KK1.

KK3, 0–20 cm kyntökerros, 30–60 cm sama hiekka, kuin KK1

KK4, 0–20 cm kyntökerros, 20–50 cm sama hiekka, kuin KK1.

KK5, 0–15 cm kyntökerros, 15–25 cm tiivis ja puhdas savi.

KK6, 0–25 cm sama savi, kuin KK5, multaa pinnassa vain ohut verho.

KK7, 0–25 cm sama savi, kuin KK5, multaa pinnassa vain ohut verho.

KK8, 0–10 cm kyntökerros, 10–35 cm sama savi, kuin KK5.

KK9, 0–5 cm kyntökerros, 5–30 cm sama savi, kuin KK5.

KK10, 0–20 cm kyntökerros, 20–30 cm sama savi, kuin KK5.

KK11 (metsän reunassa), sekoittunut kerros mullan ja soransekaisista hietaa 0–45 cm, eli todennäköisesti luontaisen pohjamaata syvemmälle.

KK12 (rakenteen 3 vieressä), 0–10 cm sekoittunut hiedan ja mullan sekainen sora, 10–30 cm mullansekainen sorahiekka, jossa yksi tiilenmuru, pohjalla noin 30–35 cm tiivis hiekansekainen harmaa hiesu.

KK13 (muinaisjäännökseen liittyviä löytöjä, mutta ei ehjää kulttuurikerrosta) 5 cm nurmen juurakko, 0–55 cm heikosti mullan sekainen sorainen hietä: sekoittunut maa, tai kokonaan täyttömaata. Sekoittuneessa kerroksessa 1 takonaula, 1 pala fajanssia ja yksi pala vihreää pullolasia.

KK14 (muinaisjäännöstä), 0–40 cm sekoittunut mullasekainen hietä, joka alkaa heti sammalen alta. Kerroksessa on runsaasti tiilenpaloja. Myös punasavikeramiikkaa, yksi pala vihreää ikkunalasiasia ja yksi pala vihreää pullolasia. Yhdessä punasavikeramiikan palassa rihlauskoristelua. Kuopan pohjalla kerros pieniä kiviä, jotka osaksi rapautuneita sekä tiilenpala, eli ehjä kulttuurikerros. Kyseessä voi olla esimerkiksi tulisijan purkumaata.

KK15, 0–40 cm sekoittunut mullansekainen hietä, joka alkaa heti pintasammalen alta. Kerroksessa yksi tiilenpala. Aivan kuopan pohjalla puhdas vaalea hietä.

KK16, 0–30 cm sekoittunut mullansekainen hietä, joka alkaa heti pintasammalen alta. Kerroksessa yksi tiilen pala. 30–40 cm puhdas vaalea hietä.

KK17, 0–20 cm erittäin tumma kyntökerros, 20–50 cm puhdas savi.

KK18, 0–35 cm erittäin tumma kyntökerros, 35–50 cm puhdas soransekainen savi.

KK19 (muinaisjäännöstä), 0–30 cm erittäin tumma kyntökerros, jossa useampi tiilen tai palaneen saven pala, yksi isompi kappale kuonaantunutta savea. Kyntökerroksen pohjalla, noin 5 cm hiekkaista ja rapautuneen kiven sekaista, hiilistä multaa. Kyseessä voi olla esimerkiksi tulisijan purkumaata. Kuonaantunut savi ja viereisen koekuopan 18 pintamaasta löytynyt sulaneen lyijyn kappale viittaavat pajaan.

KK20 (muinaisjäännöstä), 0–20 cm erittäin tumma kyntö, pohjalla 5 cm samaa mahdollista tulisijan purkumaata, kuin koekuopassa 19.

KK21, 0–55 cm peltomultaa. Kohdassa on muokattu maata selvästi luontaisen maan tasoa syvemmäksi. Toinen mahdollisuus on, että kohdalla on täytetty kellari tai muu kuoppajäännös.

KK22, 0–40 cm kyntökerros, 40–50 cm puhdas savi.

KK23, 0–20 cm kyntökerros, 20–40 cm puhdas savi.

KK24, 0–20 cm kyntökerros, 20–50 cm puhdas savi.

KK25, 0–20 cm kyntökerros, 20–40 cm puhdas hieta.

KK26, 0–30 cm kyntökerros, 30–50 cm puhdas hieta.

KK27, 0–30 cm kyntökerros, 30–45 cm puhdas hieta.

KK28, 0–45 cm mullansekainen hieta, eli rautatien alituksen luiskasta kaivettu maa, 45–55 cm erittäin tiivis hiesu.

KK29, 0–45 cm mullansekainen hieta, eli rautatien alituksen luiskasta kaivettu maa, 45–55 cm erittäin tiivis hiesu.

Koekuoppa 1 linjan itäpäässä. Koekuopassa oli pellon muokkauskerroksen alla hiekkaa, joka oli värjäätynyttä ja irtonaista, minkä vuoksi se vaikutti paikalle tuodulta. Vasen kuva länteen.

Koekuoppa 5, itäpään taimipellolla, jossa noin 20 cm paksun muokkauskerroksen alta alkoi puhdas ja tiivis pohjasavi.

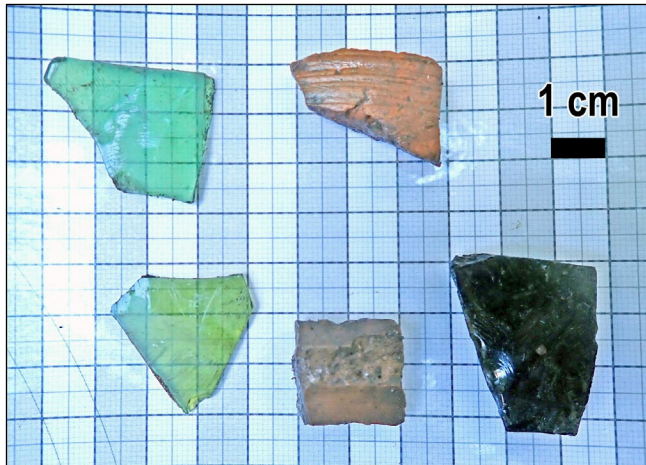
Koekuopan 13 kohta. Vasen kuva itään, oikea etelään.

Vasemmalla: Koekuoppa 13, jossa oli löytöjä, muttei ehjää kulttuurikerrosta. Oikealla: Löydöt koekuopasta 13. Fajanssiastian pala, vihreää astialasia ja takonaula.

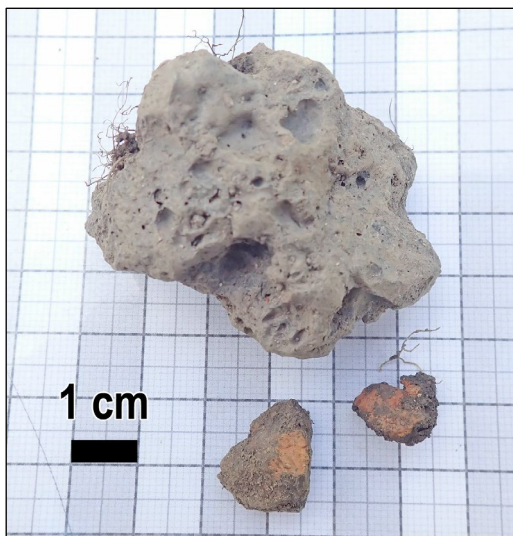
Vasemmalla: Täytetty koekuoppa 14 nuolen kohdalla. Kuva pohjoiseen. Oikealla: Koekuopan 14 pohjalla näkyy tummana ehjä kulttuurikerros, mahdollisesti tulisijan purkumaa.

Vasemmalla: Löydöt koekuopasta 14. Vasemmalla vihreää astia- ja ikkunalasia, keskellä punasavikeraamiikkaa ja oikealla vihreää pullolasia. Ylemmässä punasavikeraamiikan palassa on 1500–1600-luvuille ajoittuvaa rihlauskoristelua. *Oikealla:* Koekuopan 18 kohdalta pintamaasta löytynyt sulaneen lyijyn kappale.

Vasemmalla: Koekuoppa 19 ämpärin vieressä. *Oikealla:* Koekuopan 19 pohjalla on ehjä kulttuurikerros, hiekaista ja rapautuneen kiven sekaista, hiilistä multaa, joka ei juuri erotu kuvasta. Se on mahdollisesti tulisijan purkumaata.

Vasemmalla: Löydöt koekuopasta 19. Kuonaantuneen saven kappale ja kaksi palaa tiiltä tai palanutta savea. *Oikealla:* Koekuopan 20 kohta länteen kuvattuna.

Vasemmalla: Koekuopan 20 kohta itään kuvattuna. *Oikealla:* Koekuopan 20 pohjalla on samaa mahdollista tulisijan purkumaata, kuin koekuopassa 19.

Vasemmalla: Koekuopan 29 kohta itään kuvattuna. *Oikealla:* Koekuopassa 29 näkyi 45 cm mullansekaista hietaa, eli rautatien alituksen luiskasta kaivettua maata, jonka alta alkoi erittäin tiivis hiesu.

Koekuoppien koordinaatit

KK	N	E	KK	N	E
1	6760113	370022	16	6760071	369835
2	6760116	370011	17	6760066	369818
3	6760119	370001	18	6760061	369809
4	6760119	369990	19	6760059	369799
5	6760122	369980	20	6760056	369790
6	6760121	369969	21	6760052	369780
7	6760117	369959	22	6760047	369766
8	6760116	369949	23	6760042	369749
9	6760113	369941	24	6760036	369733
10	6760106	369924	25	6760031	369719
11	6760095	369896	26	6760028	369709
12	6760090	369884	27	6760018	369694
13	6760079	369857	28	6760011	369669
14	6760076	369848	29	6759999	369655
15	6760073	369840			